

**Problemata Evangelica Ut plurimum Emblematis
Coronata. Sive Quæstiones Curiosæ In singula Evangelia
Dominicarum Totius Anni**

Hartung, Philipp von

Egræ, 1689

Problema XIII. Cur Jesus iverit per medium Decapoleos? Dominica XI. Post
Pentecosten. Venit per Sidonem ad mare Galilææ inter medios fines
Decapoleos Marc. 7. v. 31.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76102)

PROBLEMA XIII.

Cur JESUS iverit per medium
Decapoleos?

DOMINICA XI. POST PEN- TECOSTEN.

*Venit per Sidonem ad mare Galilææ inter
medios fines Decapoleos*

Marc. 7. v. 31.

IN quocunque situ viatorem DEUM hominem quæram, semper medium tenuisse invenio. si jacet, in medio duorum animalium Bethlehemem jacet; si sedet, in medio Doctorum Solymæ sedet; si stat, in medio discipulorum, imò in medio populi stat teste Joanne Præcurfore: *medius vestrum stetit*, si recumbit, medius inter Apostolos recumbit, ita enim ipse de se in cœna ultima affirmat: *Ego autem in medio vestrum sum*, si pendet, in medio pendet latronum; si ambulat inter medios fines ambulat, ut hodierno audivimus in Evangelio: *venit per Sidonem ad mare Galilææ inter medios fines Decapoleos*. atque ut ceteros Mediatoris nostri situs præteream, placet solius Evangelii hodierni inhærere sententiæ, & cur per medios fines Decapoleos JESUS iverit, paucis investigare. Vocari hæc poterit quæstio Aurea, quia de aurea ager mediocritate.

Joann. 1.
v. 26.

Luc. 22.
v. 27.

S. I.
Nimietatem officere variis

Taceo ingeniosissima variorum Authorum super hac quæstione responsa, meum duntaxat depro-

mere mihi liceat sensum, cur per medios fines Decapoleos Magister noster inceserit, ut auream in rebus omnibus nos doceret servare mediocritatem: sive enim per decapolim decadem divinarum præceptorum intelligamus, ut vult glossa interlinearis, sive cum Antonio Paduano decem illas Virtutes in Simeone Sacerdote Magno Eccli 50. à v. 1. enumeratas accipiamus; illud nobis semper est observandum, ut nec in observatione Decalogi, nec in exercitio cujusvis virtutis, medium, exemplo Mediatoris nostri, excedamus. Luc. 5. *concluserunt Apostoli piscium multitudinem copiosam*, quam dum è longinquo spectat Sanctus Ambrosius in c. 5. Luc. exclamat: *Sed mihi cumulus iste suspectus est, nè plenitudine sui naves pœnè mergantur*. nimirum & spicæ nimie faciliùs decidunt, & rami nimii arborem frangunt, & vela nimia navem mergunt, & cibi nimii valeditudinem lædunt. dicebat non nemo Athenæo authore, cum à lauto convivio surrexisset: si semper ita comedissem, modò non manducassem. ipsa aded Sanitas nimia periculosa est teste Hippocrate lib. 1.

probatur
similitudinibus.

Apho.

Hipp. lib.
2. de rat.
victus.

Apho. 3. & rationem dat, quia si summum attigit non possunt corpora proficere in melius, reliquum est igitur, ut decidant in deterius. & alibi: plurimum atque repente evacuare, vel replere, vel calefacere, vel refrigerare, siue quo vis alio modo corpus movere periculosum, omne enim nimium naturæ inimicum. Hispanus valetudine firmus, ut sanitatem auget, purgationem sumit, sed hac humores alterati morbum conciverunt, quem post dies paucos mors ipsa est secuta, moriturus itaque hoc sibi Epitaphium hispanicè incidi iussit: *Bene habebam, sed dum melius habere volui, hic jaceo.* & certè ex mente Hippocrat. lib. 2. Aph. 51. *non pura, hoc est, infirma corpora quanto plus nutries, tanto magis ledes.* unde Euripides: *morbos parit nimium, quod est mortalibus.* Quid sanguine nobilium, utilium, charius, siue ut ait Petrus Blesensis Serm. 16. *quid amabilius est humana naturæ quàm sanguis? quid jucundius homini quàm Virtus? virtus ergò quandoque minuenda est, sicut sanguis.*

§. 2.
Divitem Evangelicum Copia facit inopem; & primorum concordia Christianorum numerus turbat; & nimia dulcedo facit dissipare manna.

Ut cœlestis Magister nimietatem noxiam Discipulis diffunderet, hominem prædivitem Luc. 11. proposuit, de quo eleganter D. Basilus apud Janfenium in concord. Evang. c. 85. in 12. Luc. *quis non misereatur hominis tantoperè obsessi implicatique? Ipsa agri felicitate infelicis, presentibus bonis miseri, futuris miseris. quid terra illi? segetes generat? non; sed gemitus. annonæne illi uberem messem congregant? nequaquam, nam curas, dolores, miseras angustias coacervat, non gaudet quòd domi omnia repleantur, sed pungitur animo ex affluxu divitiarum.* Primis Christianis erat cor unum, omnia omnibus communia, & tamen factum est murmur. cur? *crescente numero.* Act. 4. ut notavit Dionysius Carthusianus in c. 6. Act. *quomodo in*

tam sancto collegio inventa est dissensio? respondendum quòd numero discipulorum crescente orta est murmuratio. nemo inter eos malus, boni omnes, sed multitudine crescente nimietas ipsa pervertere poterat, quod enim ex natura sua bonum est, ab excessiva multitudine bonitate exui potest: *Fata secunda nimis, fata secunda minus.* Ingens malorum initium est bonarum rerum copia inquit Philo lib. de Abr. hinc est cur DEus per Moysen Exod. 16. populo significarit, ut colligat unusquisque ex eo (manna videlicet) quantum sufficit. cur non amplius? an caritas erat? absit, sed scivit Moyses illud Phocyllidis: *quod nimium est, miserum est.* cavere voluit Moyses nauseam, quam tamen impedire non potuit, paulò post enim querulati sunt: *nauseat anima nostra, vel ut legit Oleaster: anima nostra angustiis affecit se propter panem levissimum.* DEum bonum! quæ causa murmuris? panis quò levior, hoc melior. cibus iste delicatissimus, stomacho congruentissimus, prorsus medicus, facilis insuper acquisitu, exiguo labore parabilis, cur movet stomachum? vultis causam? Salomon insinuat: *panem de cœlo præstitisti eis omnem dulcedinem & omne delectamentum in se habentem.* quia omne excogitabile delectamentum habuit, nauseam ingessit, & quia omnis saporis suavitatem habuit, idcirco dissipuit. allegat hanc causam Apollinaris Scriptor antiquus apud Franc Zefirum in cat. *unum denique multiplex erat, neque dissimilis cibus ei, quo noster animus pascitur, qui cum unus sit, multis viribus præstat.*

Numer.
21. v. 5.

Sap. 16.
v. 20.

Esther Assueri cor & oculos formâ ceperat aded, ut Rex diceret, si dimidiam partem regni petieris, dabitur tibi. at illa hoc solum postulat, ut Rex veniat ad convivium,

§. 3.
Nimius favor exitus ofus Amari.

& assumat secum Aman. quid plebejus Aman, inimicus Aman? hancine illa gratiam medietati regni præponit? DEUS tibi faveat Aman. gratia quia nimia est, suspecta est: honor iste quia excedit rationem statûs tui. vereor, nè te elevet supra statum & staturam. *favorille*, inquit S. Ambrosius *suspectus est*, & ecce finem: *hostis & inimicus noster pessimus iste est Aman* Esth. 7. vix tam citò Crux te ò Aman extulisset, nisi ad convivium pedem intulisses.

S. 5.
Petrus reprehenditur, scriba verò à Christo àmandatur, quia plus nimio iusti volebant esse.

Joann. 13. cœpit Iesus lavare pedes discipulorum. stupet inauditum exemplum Petrus & renuit, sed cum seyerum audiret verbum, nè ad scopulum suam allideret naviculam, & æternæ naufragium faceret salutis, non tantum pedes præbet, *sed manus & caput*. Subintrat hic Rupertus Abbas, & quærit, num hæc Petri actio laudabilis? & resolvit: *erravit Petrus*. at ego errorem non adverto. quòd enim ante non admiserit, comitatis fuit officium: quòd manus & caput offerat, charitatis est exemplum. Contentare vult Magistrum, assureare salutis negotium, & habere magnam partem cum Christo. Ambrosius fanè lib. 3. de Sacram. c. 1. laudat utramque actionem: *vide fidem. quòd ante excusavit, humilitatis fuit, quòd postea se obtulit, devotionis fidei*. Albertus Patavinus Serm. 5. in fer. 5. Maj. hebd. nodum solvit: *pedes suffecisset porrigere, sed ad extrema declinat, unde & excessum Petri Christus temperat*, & svaviter reprehendit, svaviter inquam, quia severius & gravius à se amandat illum, qui Matth. 8. omnia sua obsequia Christo promittit, ad omnia quantumvis ardua promptissimum se offert, famulatum Christi, & admissionem in discipulorum numerum ardentissimè expetit: *accedens unus scriba ait illi: Magister, sequar*

te quocunque ieris. sed Christus, non modò non acceptat obsequia, sed ut vulpem malitiosam tractat: *vulpes foveas habent*. Domine si iubes omnes venire ad te, si deliciae tuæ sunt esse cum filiis hominum, si tanto labore quæris ovem quæ perierat, cur hunc qui se ultrò offert, quique nec extraordinariâ & crebrius repetitâ vocatione uti Petrus & Andreas, sed ultrò currit ad te, non admittis? non laudas? non amplecteris? sed insuper tam severe accipis? augetur insuper difficultas, quòd immediatè antè discipulorum alius ad Apostoli cum munus & sequelam Christi vocatus, cum veniam ad exercendum misericordiæ, & pietatis opus, videlicet ad parentandum patri demortuo rogasset, minimè obtinuerit, sed vitatus potius sit à Christo recedere. quænam igitur hæc partialitas est Salvatoris nostri? iste abire vult, nec permittitur? Paschasius Ratbertus Abbas lib. 5. in Evang. utramque difficultatem solvit: quòd ire non permittat ad parentandum, causa est, quia dixerat juvenis: *permittè primum*, hoc enim ei non primum esse debuerat sed secundum, quia prius est in prima legis tabula DEum diligere, *in secunda verò patrem honorare*. quòd autem Scribam repellat, tres causas assignat: *accessit non fide sed tantum labiis dicendo: Magister sequar te*. Secundò, *vult sequi, non ut imitetur, sed ut de miraculis & virtutibus lucrum aut vanam quærat gloriam*. deinde quia excessit in promissis: *sequar te quocunque ieris*, si ad pœnas, in medios ignes & rotas iveris, & ego. si sanguinem spargas, corpus feris, aut feritate omni ferocioribus Judæis laniandum objicias, & ego. si per centum traharis tribunalia, si mille cruces conscendas, & ego. æqualis

lis tibi ero, & nec unguem latum discedam à vestigiis. hoc profectò fuit nimium, terminos transis, mediocritatem excedis, alium tibi proinde quære Magistrum, ego te nolo discipulum, quia discipulus meus non est supra Magistrum: iste nec suam perpendit mensuram nec Christi considerat celsitudinem, ignorans quid vel quantum inter se & illum esset. promittit quod nemo mortalium in hac vita potest. Confirmat hunc discursum Petrus Chrysologus Serm. 19. *Decipit non accedit, qui promittit Dominum incautè sequi, sed ad omnia dixisset cautius: sequar te. quocunque ieris sic dicit, qui inter se & Dominum, quid intersit, ignorat.*

Nimirum bene Sapiens Eccle. 7. v. 17. *noli esse justus multum, neque plus sapias, quàm necesse est.* in quæ verba Divus Gregorius Nazianzenus: *nè magnoperè justus sis, nè supra modum sapias. nemo igitur sapientior sit, quàm convenit, nec lege exactior, nec luce splendidior, nec præcepto divino sublimior.* Legistarum Scitum est: *melius est pauca cautè agere, quàm multis interesse periculose, & proverbium commune: Summum jus, summa injuria, summa lex, summa malitia.* non plus sapere quàm oportet, monet Sanctus Paulus Rom. 12. bene Martialis:

Quisquis plus nimio non sapit, ille sapit.

Secundo Reg. 4. v. 5. depingitur mors adolescentis regii Isbofeth, cum meridiaretur securus, & ostiaria purgans triticum pariter obdormiisset. tunc enim verò datâ portâ ruunt sicarii, & innocenti sanguine se contaminant. vigilasset ostiaria, nihil sinistrum dormienti Regi accidisset, ab utroque dormiente periculum commune oritur & exitium. Quid ostiaria illa designet, observavit ex magno Gregorio Di-

vus Bonaventura apud Sylveiram Tom. 4. lib. 6. c. 23. Num. 126. *Ostiaria dormiente, Isbofeth interficitur, quia dum discretionis sollicitudo cessa verit ad interficiendum animam malignis Spiritibus iter panditur.* Ostiaria ergò discretio est, cujus officium purgare triticum, & dimensurare. hac verò oscitante & dormiente direptionis & internecionis periculo anima exponitur.

Quare ut inoffenso pede semitam salutis teramus, inter medios fines decapoleos incedendum nobis meminerimus. Deficiunt ad sinistrum contra præceptum primum, qui neminem Sanctorum honorare & invocare volunt, nisi solum DEUM, excedunt ad dextram, qui patriæ cultu adorare Deiparam, aut Sanctorum aliquem plusquam Dulciæ cultu honorare præsumunt; deficiunt contra præceptum secundum ad sinistram, qui nunquam actionibus suis nomen divinum interponere, neque in locis inhonoris precatiunculam ad DEUM fundere solent; excedunt ad dextram, qui ad tertium quodque verbum JESU & MARLÆ nomina exclamant. & sic de præceptis ceteris discurremus, quorum fines transgredi nefas, per medios autem transire fines sacrosanctum est. in medio enim virtus, medium tenuere beati; mediocritas non tantum aurea est, sed omni pretiosior auro.

Pro Emblemate Icarum in aere volantem, Herculem in trivio stantem, Navim Scyllam inter & Charibdin properantem fingo & inscribo: *Medio tutissimus ibis.* Vel Oenopolam ponamus qui vinum in medio vasis contentum, tanquam optimum indigitat: *in medio virtus.* Vel Sagittam in scopi medio, sive centro spectemus & acclamemus: *medium tenuere beati.*

PRO-

in authent.
de tabell.
Circum
dium c. 4.

§. 6.
Nisi Discretio
Vir-
tutes cu-
stodiat, fá-
cile inter-
eunt.

§. 7.
Emblema